

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

УПРАВЛІННЯ ЖИВЛЕННЯМ РОСЛИН

освітньо-професійна програма Еколого-економічне рослинництво
спеціальність 201 Агроніомія
галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство
освітній ступінь Магістр

Розробник:

Олена ГОРДЄЄВА – доцент кафедри
землеробства і агрохімії
ім. В.І. Сазанова, к.с.-г.н.

Гарант ОПП:

Володимир ГАНГУР –
завідувач кафедри рослинництва,
д.с.-г.н., старший науковий
співробітник

Полтава
2022

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	Управління живленням рослин
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу:	кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова
Контактні дані розробника, який залучений до викладання:	Викладач: Олена Гордєєва, к.с.-г.н. Профайл викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/гордєєва-олена-федорівна Контакти: ауд. 32 (навчальний корпус №1) e-mail: olena.gordieieva@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	201 Агрономія ОПП Еколого-економічне рослинництво
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з дисциплін: «Агрохімія», «Фізіологія рослин», «Охорона праці в галузі та цивільний захист», «Системи сучасних інтенсивних технологій», «Сучасні проблеми агроєкології».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань і умінь із вирішення складних фахових задач та практичних проблем регулювання живлення рослин, підвищення ефективності добрив та освоєння прогресивних технологій їх застосування з метою зростання продуктивності сільськогосподарських культур, відновлення родючості ґрунтів і запобігання забруднення навколишнього середовища.

Основні завдання навчальної дисципліни: отримання знань щодо виявлення оптимальних умов живлення рослин; розпізнавання по зовнішніх ознаках рослин дефіциту того чи іншого елемента і планувати підживлення їх в період вегетації з обов'язковим врахуванням біологічної фіксації азоту рослинами; здійснення практичних заходів по детоксикації важких металів та зменшенню надходження радіонуклідів в рослину; врахування алелопатичних аспектів мінерального живлення рослин.

Компетентності:

загальні:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 3. Здатність виявити, ставити та вирішувати проблеми.

фахові:

ФК 2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

ФК 3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Програмні результати навчання

ПРН. 3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вплив умов зовнішнього середовища на поглинання поживних речовин рослинами.

Тема 2. Грунт як джерело живлення рослин.

Тема 3. Живлення рослин.

Тема 4. Біологічна фіксація азоту рослинами.

Тема 5. Роль мікроелементів в живленні рослин.

Тема 6. Надходження радіонуклідів в рослини та шляхи зменшення їх вмісту в сільськогосподарській продукції.

Тема 7. Важкі метали, їх дія на живі організми.

Тема 8. Алелопатичні аспекти мінерального живлення вищих рослин.

Трудомісткість

Загальна кількість годин 120.

Кількість кредитів 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Вплив умов зовнішнього середовища на поглинання поживних речовин рослинами	10	2	8	10
Тема 2. Грунт як джерело живлення рослин	23	2	-	10
Тема 3. Живлення рослин	14	2	8	10
Тема 4. Біологічна фіксація азоту рослинами	20	2	4	10
Тема 5. Роль мікроелементів в живленні рослин	10	2	-	10
Тема 6. Надходження радіонуклідів в рослини та шляхи зменшення їх вмісту в сільськогосподарській продукції	10	2	-	10
Тема 7. Важкі метали, їх дія на живі організми	10	2	4	10
Тема 8. Алелопатичні аспекти мінерального живлення вищих рослин	10	2	-	10
Усього годин:	120	16	24	80

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання лабораторних робіт та їх захист	Виконання самостійної роботи	Контрольна робота	

Тема 1. Вплив умов зовнішнього середовища на поглинання поживних речовин рослинами	14	6		20
Тема 2. Грунт як джерело живлення рослин	-	6		6
Тема 3. Живлення рослин	14	6		20
Тема 4. Біологічна фіксація азоту рослинами	7	6		13
Тема 5. Роль мікроелементів в живленні рослин	-	6		6
Тема 6. Надходження радіонуклідів в рослини та шляхи зменшення їх вмісту в сільськогосподарській продукції	-	6		6
Тема 7. Важкі метали, їх дія на живі організми	7	6		13
Тема 8. Алелопатичні аспекти мінерального живлення вищих рослин	-	6		6
Контрольна робота	-	-	10	10
Всього	42	48	10	100

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні

права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН. 3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.	- опитування; - контрольна робота; - виконання практичних робіт та їх захист; - виконання завдань самостійної роботи.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий
-------------------------------	------------------------	-----------------------------	-----------------------

	оцінці з навчальної дисципліни, %		рівень оцінок, балів
ПРН 3	67	67	40
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Література та джерела інформації

Основні:

1. Господаренко Г. М. Агрохімія: підручник. Київ: СІК ГРУП Україна, 2018. 557 с.
2. Господаренко Г.М. Система застосування добрив: навч. посіб. Київ: СІК ГРУП Україна, 2015. 332 с.
3. Господаренко Г.М. Агрохімія. Київ: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2015. 372 с.
4. Городній М.М., Лісовал А.П., Бикін А.В. Агрохімічний аналіз: підручник. Київ: Арістей, 2005. 476 с.
5. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин. Київ, 2001. 391 с.
6. Господаренко Г.М. Агрохімія: підручник. Київ: Аграрна освіта, 2013. 406 с.
7. Живлення рослин: теорія і практика. Гол. редактор академік НАН України В.В.Моргун, Київ: Логос, 2005. 467 с.
8. Карасюк І.М., Геркіял О.М., Господаренко Г.М. Агрохімія. Київ: Вища школа, 1995. 471с.
9. Лісовал А.П. Давиденко У.М., Мойсеєнко Б.М. Агрохімія: Лабораторний практикум. Київ: Вища школа, 1994. 335 с.
10. Лісовал А.П. Система застосування добрив: підручник. Київ: Вища школа, 2002. 317 с.
11. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф. Мінеральні добрива та їх застосування. Львів: НВФ «Українські технології», 2012. 324 с.
12. Мельничук Д., Хофман Дж., Городній М. Якість ґрунтів та сучасні стратегії удобрення. Київ: Арістей, 2004. 468 с.
13. Ягодин Б.А., Смирнов П.М., Петербургский А.В. Агрохимия. Москва: Агропромиздат, 1989. 655 с.

Допоміжні:

1. Харченко С.М. Мікробіологія.- Київ: Сільгоспосвіта, 1994. 352 с.
2. Андреева И.В. и др. Никель в растениях. Агрохимия.- 2001, № 3.- С. 82-94.
3. Федосєєнко Д.В., Гришко Н.В. Рівень вмісту селену в зерні озимої пшениці Полтавської області. Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту. 2001, № 1. С. 75-76.
4. Довідник працівника агрохімслужби. За ред. Б.С.Носка. Київ: Урожай, 1991. 263 с
5. Зубець М.В., Ситник В.П., Буркат В.П., Роїк М.В., Саблук П.Т., Сайко В.Ф. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України. Редколегія: Зубець М.В. і ін. К.: ЛОГОС, 2004. 776 с.

6. Минеев В.Т. Удобрение озимой пшеницы. Москва: Колос, 1973. 208 с.